

Bolognan prosessi ja opiskelijoiden liikkuvuus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 23. syyskuuta 2008 Bolognan prosessista ja opiskelijoiden liikkuvuudesta (2008/2070(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan ja 150 artiklan,
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Tuloksia korkeakoulujen nykyaikaistamisesta: koulutus, tutkimus ja innovaatiot" (KOM (2006)0208),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Euroopan aivokapasiteetti liikkeelle: miten yliopistot saadaan hyödyntämään koko potentiaaliaan Lissabonin strategian edistämiseksi" (KOM (2005)0152),
- ottaa huomioon julkaisun "Focus on the structure of higher education in Europe 2006/07 – National trends in the Bologna Process" (Euroopan koulutuksen tietoverkosto Eurydice, Euroopan komissio, 2007),
- ottaa huomioon maaliskuulta 2007 olevan Eurobarometri-tutkimuksen "Perceptions of Higher Education Reforms",
- ottaa huomioon ensimmäisessä käsittelyssä 25. syyskuuta 2007 vahvistamansa kannan ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koulutusta ja elinikäistä oppimista koskevien tilastojen tuottamisesta ja kehittämisestä¹,
- ottaa huomioon neuvoston 23. marraskuuta 2007 antaman päätöslauselman yliopistojen uudistamisesta Euroopan kilpailukyvyn parantamiseksi maailmanlaajuisessa osaamistaloudessa,
- ottaa huomioon 13. ja 14. maaliskuuta 2008 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mietinnön ja budjettivaliokunnan lausunnon (A6-0302/2008),
- A. ottaa huomioon, että Bolognan prosessin tavoitteena on luoda eurooppalainen korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä sekä toteuttaa korkeakoulu-uudistuksia, poistaa jäljellä olevat esteet, jotka vaikeuttavat opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuutta, ja parantaa Euroopan korkeakoulutuksen laatua, houkuttelevuutta ja kilpailukykyä,
- B. katsoo, että opiskelijoiden liikkuvuuden ja opetuksen laadun olisi pysyttävä Bolognan

¹ EUVL C 219 E, 20.8.2008, s. 68.

prosessin keskeisinä osa-alueina,

- C. katsoo, että opiskelijoiden liikkuvuus synnyttää uusia kulttuurisia, sosiaalisia ja akateemisia arvoja ja luo mahdollisuuksia henkilökohtaiseen kasvuun ja akateemisen vaatimustason ja työllistyvyyden parantamiseen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla,
- D. ottaa huomioon, että opiskelijoiden liikkuvuus on yhä monien opiskelijoiden, tutkijoiden ja muun henkilöstön ulottumattomissa, erityisesti uudemmissa jäsenvaltioissa, ja erityisesti apurahojen riittämättömyyden vuoksi; ottaa huomioon, että esteet ovat hyvin tunnettuja, ja monet keskusteluun osallistuvat sidosryhmät ovat toistuvasti viitanneet niihin,
- E. katsoo, että opiskelijoiden koulutuksen, elinkustannusten ja liikkuvuuden asianmukaiseen rahoitukseen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota,
- F. ottaa huomioon, että parlamentti on johdonmukaisesti pitänyt opiskelijoiden liikkuvuutta tärkeänä painopisteenä talousarviossaan ja pyrkinyt varmistamaan yhteisön koulutusohjelmien rahoituksen riittävyuden; katsoo, että sen selkeä kanta tähän aiheeseen johti – neuvoston komission ehdotukseen tekemistä leikkauksista huolimatta – elinikäisen oppimisen ohjelman ja Erasmus Mundus -ohjelman määrärahojen kasvuun, josta neuvoteltiin vuosien 2007–2013 monivuotisen rahoituskehityksen puitteissa ja viimeaikaisissa talousarviomenettelyissä,
- G. katsoo, että opiskelijoiden liikkuvuudesta tarvitaan luotettavia tilastotietoja asianmukaisten politiikkojen ja toimenpiteiden tarkkailun, vertailun ja arvioinnin mahdollistamiseksi sekä niiden kehittämiseksi,
- H. katsoo, että epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen tunnustaminen muodostaa elinikäisen oppimisen strategian perustan ja että aikuiskoulutuksen merkitystä tässä prosessissa on myös korostettava,
- I. katsoo, että minkään hallinnollisten, taloudellisten tai kielellisten esteiden ei pitäisi vaikeuttaa ulkomaille lähtöä koskevaa valintaa,
- J. ottaa huomioon, että liikkuvuus rohkaisee opiskelemaan vieraita kieliä ja parantamaan yleisiä viestintätaitoja,
- K. katsoo, että yliopistoja on kiireellisesti uudistettava ja modernisoitava laadun, opintojen rakenteen, innovaatioiden ja joustavuuden osalta,
- L. katsoo, että opetuksen laatu on yhtä tärkeää kuin tutkimuksen laatu ja että opetuksen laatua olisi parannettava ja uudistettava kaikkialla Euroopan unionissa ja että mainitut ulottuvuudet liittyvät läheisesti toisiinsa,
- M. katsoo, että erilaiset kansalliset tunnustamisjärjestelmät muodostavat merkittävän esteen opiskelijoiden yhdenvertaiselle kohtelulle sekä heidän etenemiselleen eurooppalaisella korkeakoulutusalueella ja eurooppalaisilla työmarkkinoilla,
- N. ottaa huomioon, että liikkuvuutta voivat estää sekä se, että suoritettuja kursseja ei tunnusteta täysimääräisesti ja asianmukaisesti, että se, että saadut arvosanat eivät ole

toisiaan vastaavia,

- O. katsoo, että kaikissa Bolognan prosessin allekirjoittaneissa valtioissa on kiireellisesti otettava käyttöön yhtenäinen lähestymistapa ja koordinoitava ja edistettävä sitä,
- P. katsoo, että Bolognan prosessilla on luotava uusi edistyksellinen opetuksen malli, joka takaa koulutukseen pääsyn kaikille, jonka ensisijaisena tavoitteena on tiedon ja arvojen siirtäminen ja joka luo tulevaisuutta varten itsetietoisen ja sosiaalisesta epätasapainosta vapaan kestävän yhteiskunnan,
- 1. katsoo, että opiskelijoiden liikkuvuuden lisäämisen ja eri koulutusjärjestelmien laadun parantamisen olisi oltava etusijalla, kun Bolognan prosessin tärkeimmät tavoitteet määritellään uudelleen vuoden 2010 jälkeen;
- 2. korostaa, että opiskelijoiden liikkuvuuden toteuttamiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin eri politiikan aloilla; erilaiset liikkuvuuteen liittyvät näkökohdat koskevat korkeakoulutuksen lisäksi myös sosiaaliasioita, taloutta ja maahanmuutto- sekä viisumipolitiikkaa;
- 3. pitää myönteisenä jäsenvaltioiden hallitustenvälisen yhteistyön puitteissa koulutuksen laadun ja kilpailukyvyn parantamiseksi unionissa toteuttamia toimia, jotka koskevat erityisesti liikkuvuuden edistämistä, mikä varmistaa pätevyyden tunnustamisen ja laadunvarmistuksen, etenkin, kun otetaan huomioon rahoituskehityksen otsakkeen 1a marginaalien pienentymisestä johtuva rajoitettu liikkumavara;
- 4. on vakuuttunut siitä, että kaikkien prosessiin osallistuvien sidosryhmien omaksuman kuulemismenettelyn olisi jatkettava: sekä koulutuslaitosten että opiskelijoiden edustajien tulisi toimia läheisessä yhteistyössä liikkuvuutta vielä vaikeuttavien esteiden poistamiseksi laatuun ja Bolognan prosessin täytäntöönpanoon liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi;
- 5. huomauttaa, että Bolognan prosessin täytäntöönpanossa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota tiiviiseen ja intensiiviseen yhteistyöhön ja koordinaatioon Eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) kanssa;

Opiskelijoiden liikkuvuus: laatua ja tehokkuutta

- 6. korostaa kiireellistä tarvetta saada vertailukelpoista ja luotettavaa tilastotietoa opiskelijoiden liikkuvuudesta ja opiskelijoiden sosiaalitaloudellisesta profiilista, kuten tietoja yleisistä indikaattoreista, kriteereistä ja viitearvoista, nykyisen tiedonpuutteen voittamiseksi ja hyvien käytäntöjen vaihdon edistämiseksi;
- 7. kehottaa yliopistoja parantamaan ja yksinkertaistamaan sekä tuleville että lähteille opiskelijoille internetissä ja muulla tavoin antamiensa tietojen laatua; kehottaa yliopistoja ja kansallisia Erasmus-toimistoja tekemään yhteistyötä opiskelijajärjestöjen kanssa varmistaakseen, että tarpeelliset tiedot ovat saatavilla hyvissä ajoin; kehottaa yliopistoja tukemaan opiskelijoiden oikeuksia, mihin yliopistot ovat sitoutuneet allekirjoittaessaan Erasmus-ohjelman peruskirjan;
- 8. korostaa, että Bolognan prosessin tavoitteiden täyttäminen edellyttää opiskelijoiden ja

tutkijoiden liikkuvuuden vastavuoroisuutta; korostaa nykytilanteen epätasapainoa ja erityisesti vähäistä liikkuvuutta EU:hun vuosina 2004 ja 2007 liittyneisiin uusiin jäsenvaltioihin;

9. korostaa ohjauksen merkitystä tulevien opiskelijoiden sosiaalisen, kulttuurisen ja kielellisen sopeutumisen kannalta;
10. korostaa, että kielitaidon parantuminen on merkittävä etu ja yksi opiskelijoiden liikkuvuuden syistä, ja että on tärkeää tarjota tuleville opiskelijoille intensiivisiä kielikursseja joko ennen Erasmus-vaihtoa ja/tai sen aikana;

Korkeakoulu-uudistus ja yliopistojen modernisointi: laatua, innovaatioita ja joustavuutta

11. kehottaa unionin yliopistoja toteuttamaan innovatiivisen, laajan ja perusteellisen opetussuunnitelmien uudistuksen, sillä kunnianhimoinen ja korkealaatuinen sisältö ja organisaation rakenneuudistus ovat ratkaisevia opiskelijoiden liikkuvuuden ja joustavuuden parantamisen kannalta; kehottaa ottamaan käyttöön "opiskelujakson, johon liittyy liikkuvuutta" kaikissa opintosuunnissa, jotta opiskelijat voisivat lähteä ulkomaille;
12. kehottaa korostamaan yhteisten eurooppalaisten tohtoriohjelmien tarvetta tohtorintutkintoon tähtäävien opiskelijoiden liikkuvuuden ja eurooppalaisen tohtorintutkinnon puitteiden luomisen edistämiseksi;
13. painottaa opetuksen laadun ja erinomaisuuden merkittävää roolia, koska pätevät opettajat kaikilla koulutusaloilla sekä opettajien ammattitaidon kehittäminen ja jatkokoulutus ovat eri koulutusalojen houkuttelevuuden ja tehokkuuden sekä Bolognan prosessin tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeitä tekijöitä;
14. korostaa jälleen kerran rajatylittävän vuoropuhelun sekä tiedon ja kokemusten vaihdon tarvetta, koska niillä voidaan edistää opettajakoulutuksen lähentymistä, perusasteen opettajien koulutus ja ammattitaidon jatkuva kehittäminen mukaan luettuina;

Opiskelijoiden liikkuvuuden rahoittaminen, siihen liittyvät sijoitukset ja sosiaalinen ulottuvuus

15. katsoo, että heikossa asemassa oleviin yhteiskunnan ryhmiin kuuluville opiskelijoille olisi annettava erityistä apua esimerkiksi tarjoamalla edullisia ja kunnollisia majoitusmahdollisuuksia, kun otetaan huomioon, että monessa tapauksessa lisätuki on tarpeen maahan saapumisen jälkeen;
16. ehdottaa yhtenäisen eurooppalaisen opiskelijakortin käyttöönottoa liikkuvuuden edistämiseksi ja jotta opiskelijat voivat saada alennusta majoituksen ja elinkustannusten yhteydessä;
17. kehottaa jäsenvaltioita ja toimivaltaisia viranomaisia takaamaan yhdenvertaisen ja yleisen mahdollisuuden liikkuvuuteen ottamalla käyttöön yksinkertaisia, joustavia ja avoimia menetelmiä apurahojen myöntämiseksi ja antamalla ylimääräistä taloudellista tukea korkean kustannustason kohteisiin ja tuen tarpeessa oleville opiskelijoille; pitää ensisijaisen tärkeänä sitä, että opiskelijat saavat tätä tukea ennen lähtöään, jotta heille ei

aiheudu kohtuutonta taloudellista räsitudä;

18. pitää myönteisenä sitä, että talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja moitteettomasta varainhoidosta 17 päivänä toukokuuta 2006 tehdyn toimielinten sopimuksen liitteenä olevassa julistuksessa esitetyn monivuotisen rahoituskehyksen välitarkistuksen yhteydessä voitaisiin harkita koulutuksen alan ohjelmille tarkoitettun rahoituskehyksen lisäämistä erityisesti Erasmus-apurahojen osalta, jollei ohjelman seurannan ja arvioinnin tuloksista muuta johdu;
19. huomauttaa, että korottomien ja/tai siirrettävien lainojen kaltaisia uusia keinoja opiskelijoiden liikkuvuuden rahoittamiseksi olisi otettava käyttöön ja edistettävä;
20. kehottaa Euroopan yliopistoja tekemään yhteistyötä yksityisen sektorin (esim. taloudellisten tai elinkeinoelämän järjestöjen, kuten kauppakamarien) kanssa uusien tehokkaiden mekanismien löytämiseksi opiskelijoiden liikkuvuuden yhteisrahoitukseen kullakin asteella (kandidaatti/maisteri/tohtori) opiskelijärjestelmien laadun parantamiseksi;
21. ehdottaa yritysten ja yliopistojen välistä hedelmällistä vuoropuhelua ja vastavuoroista vaihtoa innovatiivisten kumppanuussuhteiden kehittämiseksi ja uusien yhteistyötapojen tutkimiseksi;

Tutkintojen laatu ja tutkintojen täysimääräinen tunnustaminen

22. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan eurooppalaisten viitekehysten käyttöön ottamista (eurooppalaisten tutkintojen Bolognan viitekehys, elinikäisen oppimisen eurooppalainen viitekehys, eurooppalaisen korkeakoulutusalueen laadunvarmistusstandardit ja -ohjeistot sekä korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehty Lissabonin yleissopimus), jotta voidaan luoda eurooppalainen korkeakoulutusalue;
23. korostaa sen vuoksi kattavan, yhtenäisen ja tehokkaan opintosuoritusten ECTS-pisteiden siirtojärjestelmän täytäntöönpanon kiireellisyyttä, jotta opiskelijoiden ja tutkijoiden opintosuoritukset olisivat helposti siirrettävissä Euroopan alueella yhteisten viitekehysten ansiosta;
24. korostaa, että kolmiasteista tutkintojärjestelmää (kandidaatin, maisterin ja tohtorin tutkinto) voitaisiin muuttaa joustavammaksi käyttämällä ensimmäisellä ja toisella tasolla "4+1" -järjestelmää "3+2" -järjestelmän sijasta; panee merkille, että joissakin opinnoissa tämä voisi olla asianmukaisempaa valmistuneiden liikkuvuuden ja työllistettävyyden parantamiseksi;
25. katsoo, että harjoitteluista ja muista epävirallisista ja arkioppimiseen liittyvistä yliopistojen hyväksymistä ulkomaan kokemuksista olisi myönnettävä ECTS-pisteitä ja että ne olisi tunnustettava opetussuunnitelman olennaiseksi osaksi;

Bolognan prosessin täytäntöönpano kaikissa asianomaisissa valtioissa

26. kehottaa jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia ja Euroopan yliopistoja rohkaisemaan ja edistämään parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja tietoisuutta lisääviä aloitteita;

27. kehottaa jäsenvaltioita viisumijärjestelyjä koskevien EU:n direktiivien mukaisesti helpottamaan viisumimenettelyjä ja pienentämään menettelyyn liittyviä kustannuksia, joita aiheutuu etenkin itäisistä jäsenvaltioista ja ehdokasvaltioista tuleville vaihto-opiskelijoille;

○
○ ○

28. kehottaa puhemiestä toimittamaan tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.